

“Sagardoan ardoan bezala kalitateak bereizi beharko liriateke”

«GIPUZKOAKO SAGARRONDOEN IZURRI ETA GAIXOTASUNAK» IZENBURUPEAN LIBURU BAT ARGITARATU ZUEN GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIAK 1986. URTEAN. BEREHALA, AGORTU ZEN ORDEA; URTEAK IRAGAN DIRA ORDUTIK ETA GAIXOTASUN BATZUK GAINDITZEKO SENDABIDEAK ERE ALDATU EGIN DIRA. HORREGATIK, LIBURU HARTAN ARGITARATUTAKO GUZTIA GAURKOTU ETA 2003. URTEKO URRIAN WWW.GIPUZKOA.NET HELBIDEAN, ARGITARATU DUTE. IGNACIO JAVIER LARRAÑAGA GIPUZKOAKO FORU ALDUNDIKO FRUITU TEKNIKARIA IZAN ZEN LIBURU HONEN BULTZATZAILEETAKO BAT, DIONI BERRA ETA JAVIER FERNANDEZEKIN BATERA ETA BERAREKIN HIZKETAN ARITU GARA.

Ignacio Javier Larrañaga.

hainbat alorretan izan dezakeen eragina ere kontutan hartzen da Horregatik ahalik eta produktu suabeenak, gomendatzen ditugu, eragina ez dadin hain erasotzailea izan.

-Baserritarrek gaitz edo izurrite baten aurrean, Foru Aldundira gomendapen bila joaten al dira?

-Gipuzkoan elkarte ugari daude eta askotan elkarte hauek deitzen digute. Beraiek ere ordea, badi-tuzte haien teknikoak eta haiek ere laguntzeko prest izaten dira. Hala ere, egun, Interneten behar duten informazio guztia dute gaitz eta izurrite guztiei aurre egiteko.

-Gaitzak tratatzearen garrantziaz kontzientziatuak al daude baserritarrek?

-Zaletasun handia dutenak normalean saiitzen dira eta badira mimo handiarekin sagarrak tratatzen dituztenak. Hala ere, sagarra mimo handiarekin tratatzen baduzu, ordu asko emango dituzu sagarrondo azpian, sagarra zaintzen, eta noski, lan ordu guzti horiek ez dira sagarraren salneurriarekin orekaten. Horretarako sagardo kalitateak egon beharko liriateke, lehengaiaren kalitatearen arabera, ardoarekin egiten den bezala. Askotan sagarraren salneurria hain merkea izanik, minimo batzuk egiten dira, baina ez zaio behar haina atentzio eta denbora eskaintzen.

-1986. urtean argitaratu zen liburua eta orain berriz, web gunean sagarrondoan gaixotasun eta izurriteak biltzen dituzue.

-Bai berez web guneak liburua du oinarri eta aurretik jarri ez genituen gaixotasunak eta sendabideak ere biltzen ditugu. Urte guz-

ti hauetan gauzak asko aldatu dira eta horrez gain, liburua ere agortu egin zen eta horregatik Interneten jartzea erabaki genuen. Informazioa gaurkotu egin dugu eta kanpoan gelditu ziren beste gaixotasun batzuk ere gehitu ditugu. Helburua interesa duten baserritar guztiengana iristea da eta sagarrondoan gaixotasun eta izurriteei buruzko informazio guztia eskuragarri jartzea da, hala, baserritarrek produktu hobea lortzeko posibilitatea eskaini nahi dugu eta sortu daitezkeen gaitzei aurre egiteko modua eskaini.

-Eta zeintzuk dira Gipuzkoako sagarrondoek pairatzen dituzten gaixotasun hedatuak?

-Gure lurrak nahiko hezeak direnez, fruta-arbolek onddoak nozi-

tzen dituzte batez ere. Erdoia eta txankroa ere izaten dute batzuetan. Bestalde, lur ustelduran ordea, phytophthora onddoa da batez ere hedatuena eta orain kontrolatuagoa dagoen arren, XX. mende hasieran gaztaina ondo honen ondorioz galdu zen. Bes-

talde, «armilaria mellea» perretxi-koa ere enborrharen alboan sortzen da eta zuhaitzaren zainak usteldu egiten ditu. Garai batean Gernikako haritzak ere gaixotasun hau izan zuen. Azkenik, 1995. urtean, Gipuzkoara su-gorrina bakterioa hedatu zen eta udaberrian beroa egiten duenean, gaixotasuna hedatu egiten da. Intsektuen artean, sagarraren arra eta zorriak dira ezagunenak.

-Gaixotasun guzti hauen aurrean, zer egiten dute nekazariak? Ba al dakite nola senda ditzaketen sagar hauek?

-Toki guztietan bezala, denetatik dago. Bada, zaletasunez edo atsegin duelako, sagarrondoei denbora gehiago eskaintzen dizkieten pertsonak. Hala ere, egoera ez da garai batean zen bezalako, egun gaixotasun bat baldin badago, gaitz hori konkretuki tratatzen da eta produktuak ere ez dira hain oldarkorrak, beti ere, toxizitatea zaintzen baita. Tratamenduak gizakiengan izan dezakeen eragina kontutan izateaz gain, ibaietan, erleengan nahiz beste

Sagar autoktonoen sustapena

Gipuzkoako Foru Aldundiak sagar autoktonoen landaketa bultzatzeko eta sustatzeko ahalegina egiten du. Izan ere, uste baino sagar autoktono gehiago baitugu. Urtero gainera, sagar mota batzuk landatu eta saltzen ditu Gipuzkoako Foru Aldundiak bere lurretan dituen mintegien bitartez eta aurrean argitaratu duen berripaperean 12-15 sagar motaren landaketa bultzatu nahi dute. Garrantzen artean aipagarrienak, gezamina, mi-katza eta mozoloa dira eta gazi garratzak berriz, errezila, goikoe-txea, manttoni, merabi, moko, txalaka, urdin eta urtebi txikia dira sagar mota autoktonoak. Gazien artean, urtebi handia da aurrean indartu nahi izan dena. Aukeraketa honetan ere sagardo egileekin hitz egin behar da lehenengo, izan ere, beraiek erabakitzen baitute zein sagar mota behar duten ostean sagardo egiteko. Hala ere, oraindik sagar euskalduna, sagardo egiteko erabiltzen denaren %12 besterik ez da; honen arrazoiak ugariak dira baina Ignacio Javierren aburuz, «Euskal Herria oso lurralde industrializatua da eta hemengo baserriek oso hektarea gutxi dituzte». Horrez gain, askotan lur aldapatsuak izaten dira eta ezin izaten dira makinak sartu, beraz lurra lantzea eta fruta-arbolak zaintzea zailagoa izaten da. Hala ere, gure sagarren produkzioa hazteko ahaleginean jarraitzen du Foru Aldundiak eta ekimen ezberdinak aurkezten dihardu eta jarraituko du.

TOLARE SAGARDOTEGIA

ASTEASU

Tel. 943 690 283 / 943 652 622
Móvil 639 778 420

LARUNBATA ETA IGANDE
EGUERDITAN IREKITA

URKIOLA
SAGARDOTEGIA

Igara Bidea, 37 • 20018 DONOSTIA
Tel/Fax: 943 210 168 • Móvil: 615 786 494

ERRETEGIA-ASADOR
INTXAURRONDO
SAGARDOTEGIA

- Tradicionales menús de sidrería, sidra al txotx
- Variados menús del día
- Abierto de lunes a domingo

i Tu sidrería en Donosti!

Zure sagardotegia Donostian !!

P.º de Zubiaurre, 72 - Donostia - Tel. 943 292 074